

LA DISCRIMINACIÓ i L'APARTHEID

EN el moment de celebrar-se el 40 Aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans, a quasi la meitat dels països del món existeixen presos de consciència, és a dir, persones detingudes per les seves conviccions i ideals, creences, origen ètnic, llengua, sexe, color o raça. La discriminació de la raça es dona des de la seva promulgació, en el conflicte entre blancs i gent d'un altre color de pell, entre potències colonials i els pobles colonitzats -entès com a fet social, econòmic i polític, que s'expressava en unes relacions jurídiques de dominació i d'exploació-; és, potser, el més rellevant des del punt de vista de la descolonització i els restes de domini colonial, que perdura especialment a Sudàfrica.

Quan es va començar a parlar de discriminació racial a l'Organització de les Nacions Unides -ONU-, es va voler recordar l'holocauste en el que milions de persones perderen la vida per la simple raó de pertànyer a determinades races, que avui en dia encara queden països que la practiquen. La definició de raça i discriminació racial són tan amples, que diversos estudiosos i professionals -antropòlegs, sociòlegs, biòlegs i advocats- ho intenten. Nosaltres prendrem la definició feta pels sociòlegs en la que s'assenyala que "ve a ser un grup humà que es defineix com a sí mateix o és definit per altres grups com a diferent del reste de grups en virtut d'unes característiques físiques innates i inmutables" (1); altres ens indiquen que s'utilitza generalment per denotar un tracte desigual a persones iguals, bé per l'atorgament de favors o per la imposició de càrregues, en Dret Internacional ve a ser una pressumpció implícita de la seva relació amb una norma, o conjunt de normes, que imposen una no igualtat de tracte. Aleshores, la definició de racisme vindria a ser, en gran mesura, els prejudicis d'un grup social que considera a un altre diferent i el terme "discriminació" comporta generalment la idea de injustícia.

Davant de tot això, es generen pensaments i formes de rebuig enfront de la discriminació, que s'expressen en la major part dels textos base dels pobles i estats del món, en els principis de no discriminació en la Carta de les Nacions Unides, i en el reste de declaracions dels diferents organismes internacionals. La Carta de les Nacions Unides assenyala quatre criteris o característiques de discriminació: raça, sexe, idioma i religió, que s'extenen el 1848, en la Declaració Universal dels Drets Humans, a aspectes com el color, opinions polítiques, religió, origen nacional o social, la propietat, el naixement i d'altres característiques de la persona humana.

L'APARTHEID A SUDÀFRICA

El significat de la paraula "Apartheid"

és separació en Afrikaans, és a dir, el sistema de separació que existeix entre els grups racials que han establert les autoritats de la República de Sudàfrica prenent com a fonament principal el color de la pell. L'objectiu que persegueix és la conservació de la supremacia i el privilegi econòmic de la minoria blanca, mitjançant la denegació dels seus drets com a persones de la majoritària població negra, que s'expressa en l'opressió. Segons les dades del Comité Especial -format per 18 membres designats pel president de l'Assemblea General de les Nacions Unides- indiquen que actualment, el territori de la República Sudafricana està dividit i classificat; s'estima que un 87% està reservat als blancs i el 13%, la zona menys productiva, als africans; a més, es troba dividit en 10 zones geogràfiques separades anomenades "bantustanes", territoris patris o estats nacionals. Els africans només poden posseir terres en els denominats territoris patris i en certs municipis africans ben delimitats. Els africans que siguin declarats "ciutadans" dels bantustans perden automàticament la ciutadania sudafricana, encara que físicament visquin a d'altres parts de Sudàfrica, la qual cosa significa que es quedaran sense la terra i la nacionalitat que els ha pertangut sempre.

Quan a l'educació i l'habitatge, les autoritats posen en vigor la classificació i la segregació racial dels barris i les escoles mitjançant un complex sistema legislatiu. El 1986 es va abolir la legislació que regulava la circulació dels negres, però encara s'utilitzen de forma eficaç lleis sobre violació de domicili, així com permisos d'habitatge i de treball per controlar la seva circulació (2).

La població de Sudàfrica és de 33 milions de persones, de les quals la representació en termes de color són de 4,5 milions de blancs que solen cridar a persones de descendència europea que suposa el 13,7% de la població; 28 milions, el 75,3% de la població, són africans-negres, entenen negres com solen referir-se a ells tots els grups racistes: membres de qualsevol raça o tribu aborigen d'Àfrica, excepte als blancs. Els mestissos suposen el 8,5%, els asiàtics, el 2,5%. Són aquells "negres" als quals les lleis sudafricanes limiten la possibilitat d'elegir i de ser elegits membres del parlament governant, conformat tot ell per la minoria blanca. El 1984, no obstant, es va crear un parlament tricameral segregat: la primera càmera pels asiàtics. Així s'aconsegueix una majoria africana de fet, a la qual se li va denegar el dret a la votació i representació. En altres paraules, no tenen drets polítics ni són considerats ciutadans, al temps que estan sotmesos a controls que restringeixen el seu lloc d'habitatge, de treball, d'escola, de néixer i on ser enterrats.

L'Organització de les Nacions Unides ha assumit diferents normes d'acció

concertada internacional, en pro d'una solució pacífica, i ha demanat als Estats membres que aïllin Sudàfrica de les esferes diplomàtica, econòmica i militar. Així mateix, es va recomanar que s'excloués al règim de participar en totes les organitzacions i conferències internacionals celebrades sota els auspicis de les Nacions Unides, mentre es segueixi practicant l'Apartheid, i a la vegada es va reconèixer la legitimitat de la lluita contra aquest règim i va convidar als moviments d'alliberament nacional reconeguts per l'Organització de la Unitat Africana a participar com a observadors en els seus debats.

Avui en dia ens queda seguir impulsant les campanyes internacionals a favor de la imposició de sancions àmplies i obligatòries contra Sudàfrica, el boicot cultural i deportiu i la campanya a favor de l'alliberament incondicional de tots els presos i detinguts polítics.

Màximo A. Ugarte Vega Centeno
Membre de la Secció Perú
-grup 5-
d'Amnistia Internacional

(1) Vasak, Karel.- "Las dimensiones internacionales de los Derechos Humanos", Vol. I, cita el text de Pierre Van Den Berghe, "Race and racism, a comparative perspective", Nova York, (1967), pg. 9.

(2) Publicació del centre de les Nacions Unides contra l'Apartheid, 1988.